

Události jednoho života – nový dokumentární film o Arnoštu Lustigovi

Tereza Šimečková

Od 20. – 26. 2. je možné na portálu Doc Alliance Films (www.dafilms.com) zhlédnout nový hodinový dokument o Arnoštu Lustigovi, který pod názvem *Arnošt Lustig – devět životů* natočil režisér Ivo Pavelek za asistence své dcery Kristiny. Doc Alliance Films se rozhodlo, že snímek po dobu jednoho týdne poskytnou ke zhlédnutí zcela zdarma (od 27. 2. bude možné snímek zhlédnout za běžných podmínek a sice: 1,5€ za sledování on-line bez nutnosti stažení, 3€ za stažení ve formátu AVI a 5€ za DVD), protože tomu bude 26. 2. právě rok, co Arnošt Lustig zemřel a není lepšího způsobu, jak si autora nesčetných povídek, románů, esejů, neúnavného „popularizátora“ holokaustu, připomenout. Práce na dokumentu trvala čtyři roky a představuje Lustiga ještě v plné síle jako vitálního pána, který s entuziasmem sobě vlastním vypráví (po kolikáté už?) o událostech svého života. Jestli je možné udělat si z holokaustu prodejní značku, Arnošt Lustig je toho příkladem. Režisér Pavelek na účet svého dokumentu uvedl, že se díky němu „divák seznámí s Arnoštem Lustigem z úhlu pohledu, který pro mnohé lidi bude možná překvapením.“ Tento úmysl dokument ovšem bohužel nenaplnil.

V oficiálním textu k dokumentu, jenž popisuje jeho obsah, se píše, že se autoři snažili, aby Lustig nebyl nadále „připomínán pouze jako bonviván a vypravěč anekdot“, ale hned samý začátek snímku toto klišé naplňuje a posiluje, když Lustiga uvádí na scénu jako žoviálního starého pána vyprávějícího co jiného než anekdotu. Také další průběh filmu je zcela konvenční a bez invence, když slyšíme hlas Arnošta Lustiga, který (po kolikáté už?) začíná své vyprávění: „Narodil jsem se na Královské třídě 428.“ A pak zvolna odvíjí nit svého vyprávění s drobnými uzlíky historek, které čtenář dobře zná ze spousty jiných Lustigových autobiografických knih. Arnošt Lustig během svého života vydal přes čtyřicet beletristických a esejistických knih, ve kterých zpracovává téma holokaustu, které se jemu samotnému zhmotnilo v osobní zkušenosti, kdy od svých šestnácti let prošel několika koncentračními tábory. Ale jak přiléhavě vystihuje angličtina: *there is only so much one can tell*. Kolik se toho dá říci o událostech jednoho života, aby se člověk od jistého okamžiku už pouze neopakoval? Je to podobné jako když Bilbo Pytlík v Tolkienově Pánovi prstenů říká, že se cítí jako málo másla rozetřeného na příliš velký krajíc chleba. Anebo řečeno rétorikou Lustigových knih: je to jako polévka, která je několikrát nastavovaná a řídká a zeleninu nebo maso, aby člověk pohledal... V Lustigově vyprávění se objevuje další výrazný rys, a sice paušalizace. Sám Lustig si jí je vědom a je samozřejmé, že k tomu, aby byl vůbec schopen o holokaustu vyprávět, je určitá míra paušalizace nutná. Lustig ovšem předkládá své zážitky, jakoby předkládal univerzální zkušenost z koncentračního tábora potažmo holokaustu. Stává se z něj bard, který hovoří za všechny ostatní. Je ovšem třeba mít stále na paměti, že se jedná pouze o jednu lidskou zkušenost, jež je střípkem v celkové realitě, která je ze své podstaty nepoznatelná a těžko uchopitelná.

Arnošt Lustig měl podle svých přátel, kteří v dokumentu vystupují šťastnou povahu. Snažil se ve všem najít to dobré, to lepší, snažil se i tak hrůznou zkušenost jako byl pobyt v koncentračním táboře zužitkovat pro něco dobrého, co jej a lidi kolem něj posílí. Škarohlídi otravují své okolí, říkal prý často a není možné nesouhlasit. A proto trochu toho patosu a

optimismu na závěr. Lustig byl ve své nezdolnosti obdivuhodný a svou neústupností patřil k důsledným bojovníkům proti zapomnění. A ne nadarmo se říká, že opakování je matka moudrosti.